

TØNSBERG
KOMMUNE

Årsplan 2026

Råelåsen barnehage

Tønsberg kommune

Forord

«Barnehagen skal utarbeide en årsplan. I tillegg skal det utarbeides planer for kortere og lengre tidsrom og for ulike barnegrupper etter behov. Årsplanen er et arbeidsredskap for barnehagepersonalet og dokumenterer barnehagens valg og begrunnelser.»

Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver

Årsplan for de kommunale barnehagene i Tønsberg bygger på FN's Barnekonvensjon, Lov om barnehager og Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver. Det forutsettes at ansatte er kjent med innholdet i disse dokumentene. Videre bygger årsplanene våre på kommuneplanens handlingsdel og virksomhetens felles utviklingsområder og satsinger. Årsplanen revideres årlig og skal hvert år fastsettes i Samarbeidsutvalget før den trer i kraft.

Alle kommunale barnehager i Tønsberg har en felles mal for sin årsplan. Denne skal sikre at alle relevante og felles områder er omtalt, men årsplanen skal først og fremst beskrive den enkelte barnehages arbeid og prioriteringer. Virksomhet barnehager består av 27 barnehager, som både vil ha mange likheter, men også være forskjellige.

Mer kortsiktige og detaljerte planer og vurderinger er også en del av årsplanverket til barnehagen og sendes fortløpende ut til foreldre via kommunikasjonsplattformen «Visma Min barnehage».

Tønsberg kommune benytter internkontrollsystemet Compilo, og her finnes virksomhetens felles prosedyrer og rutinebeskrivelser, samt avvikssystem.

Det finnes øvrig aktuell informasjon på www.tonsberg.kommune.no under fanen «Barnehage».

Denne årsplanen er fastsatt av samarbeidsutvalget 12.november 2025

1. Barnehagens pedagogiske utgangspunkt

1.1: Barnehagens pedagogiske plattform/pedagogiske grunnsyn

Etterfølgende pedagogikk

Friedrich Fröbel (1782–1853) regnes som barnehagens grunnlegger. Han trekker frem viktigheten av at barn gjør seg egne erfaringer, fremfor at de blir møtt av voksne som tilfører dem ferdig systematisk kunnskap. Den overordnende pedagogiske målsettingen er å oppdra barn så de kan bli reflekterende og fritt-tenkende individer. Frøbels syn på barndommens egenverdi er at barn er barn og vi må være sensitive og lydhøre for når de selv er klare for at vi tilfører ytre kunnskap. En slik pedagogisk retning kalles for **etterfølgende pedagogikk** (Øksnes og Sundsdal 2016). Etterfølgende pedagogikk har som mål å la barna selv vokse innenfra. Her kreves det voksne som er nærværende, sensitive og har mye omsorg for å møte barna der de er til enhver tid.

Etterfølgende pedagogikk gjenspeiles ved å:

- Gi barna nye impulser både ute og inne og følger opp barnas egne innspill. Det er hvordan barna bruker og tolker de nye impulsene som danner grunnlaget for hvilken vei vi skal gå videre.
- Se barn som kompetente individer med mye kunnskap og erfaringer. Vi lar barna prøve selv før vi griper inn for å hjelpe dem. Dette gjelder like mye praktiske ferdigheter som å kle på seg selv, men også ferdigheter som å håndtere konflikter som oppstår eller å sette grenser for seg selv. Den voksne skal hele tiden være til stede som et «støttende stillas» for barnet (Vygotskij).
- Verdsette den frie leken og tar ofte utgangspunkt i det som foregår i den i videre planlegging. Den frie leken til barn trenger voksne tett på som veileder, støtter opp og tilfører f.eks. materiell eller nye impulser slik at leken kan utvikle seg videre på barnas premisser. Den frie leken er barnas måte å tolke verden på og er deres måte å få en forståelse av det som foregår rundt dem.

- Si at: «vi tar dagen som den kommer», som betyr: Vi er på jakt etter hva barna forteller oss denne dagen: hvor er de i dag? Hva trenger de i dag? Vi tilpasser oss barna, fremfor at de skal tilpasse seg våre fastsatte strukturer. Dette krever at vi er svært tett på hvert enkelt barn og har en forståelse for hva som foregår i barnegruppa: vi må kunne knytte det barna uttrykker gjennom lek eller samtaler til tidligere samtaler eller opplevelser slik at vi sammen kan lage en kontinuitet i vårt arbeid.
- Være ute i naturen som danner et godt grunnlag for å jobbe med etterfølgende pedagogikk. Både fordi vi fysisk har rom til å følge barna i deres selvstendige lek, men også fordi naturen innbyr til å gi utfordringer, og mestring, tilpasset hvert enkelt barn.

Vi dokumenterer hvordan vi jobber med den etterfølgende pedagogikken ved å henge opp illustrasjoner og fortellinger, og å gi eksempler i de pedagogiske fokusene vi sender ut. Da forankrer vi tankegangen hos oss i personalgruppa, samtidig som vi synliggjør det for foreldre. Vi bruker i tillegg appen *Min barnehage* til pedagogisk dokumentasjon hvor vi legger ut små praksisfortellinger fra hverdagen.

1.2: Barnehagens satsningsområde/prosjekt

Natur og friluftsliv

Vår profil og vårt hovedfokus er på natur og friluftsliv, og dette gjenspeiler seg i vårt arbeid i barnehagen. Vi mener at det å bruke naturen aktivt og å følge den gjennom de ulike årstidene, danner de beste forutsetninger for trivsel og utvikling. Det fungerer videre som et utgangspunkt for vårt arbeid med bærekraftig utvikling ved å:

- ✚ Gi barna muligheter til å bli glad i naturen og lærer dem viktigheten av å ta godt vare på den.
- ✚ Være bevisst vår rolle og den smitteeffekten vi har på barna gjennom egne holdninger og handlinger til naturen.

En viktig forutsetning for å benytte naturen som lærings- og lekearena, er vår motivasjon, inspirasjon og holdninger til mulighetene i naturen. Å være en engasjert og

nysgjerrig voksen sammen med barn i naturen er en stor og mangfoldig opplevelse. Naturen innbyr til undring blant barn og voksne. Det er viktig å gi barna og oss selv tid til undring. Alle fagområder i Rammeplanen kan ivaretas gjennom å være i naturen, men det krever en aktiv tilstedeværelse av personalet. Barna lærer med hele seg og i naturen blir hele sanseapparatet aktivert og stimulert. Ved å være i naturen får barna varierte motoriske utfordringer og opplever derfor mestringfølelse ut fra eget ståsted.

I Råelåsen barnehage får barn utfolde seg i naturens elementer der de utvikler språk og fantasi i lek med naturmaterialer. Ved å bruke naturmaterialer i leken, vil det være et større behov for å navngi de elementene som blir brukt, for eksempel kan en konge være kjøttkake/bil/baby. Ved å språksette de ulike gjenstandene mener vi det bidrar til en naturlig språkutvikling.

Inkluderende fellesskap i praksis

Inkluderende fellesskap i praksis utgjør det overordnede satsingsområdet for kompetanseutviklingen i barnehagene i Tønsberg kommune. Som en del av denne satsingen samarbeider barnehagene med Universitetet i Sørøst-Norge for å styrke de ansattes profesjonelle kompetanse. Målet er å legge til rette for et trygt, godt og inkluderende miljø som fremmer omsorg, lek, læring og danning, i tråd med kommunens kompetansestrategi.

I Råelåsen jobber vi med inkluderende fellesskap på ulike måter. Vi har alltid et felles prosjekt gjennom året som hele barnehagen samles om. Dette fungerer som overgangsobjekt ved oppstart og som en rød tråd resten av barnehageåret. På denne måten kan hver avdeling jobbe med sine egne prosjekter, samtidig som vi har noe som binder oss sammen som et fellesskap – noe alle har et eierskap til. Disse felles arenaene som vi møtes i bidrar til et miljø hvor barna opplever å inngå i et større fellesskap og hvor man må ta hensyn til hverandre. I tillegg har vi fokus på lekemiljøer og voksenrollen i barns lek. Her handler det om å skape de gode lekemiljøene som kan bidra til inkludering, samarbeid, vennskap og glede. Vi har en grunnleggende tro på at slike lekemiljøer bidrar til mindre mobbing og krenkelser. Vi vet at mobbing og krenkelser i barnehagen skjer, og vårt fokus er å styrke kompetansen hos alle voksne slik at vi kontinuerlig kan forebygge og samtidig være trygge på hva vi skal gjøre når det skjer. Vi

skal tenke og handle bærekraftig rundt barnas psykiske helse ved å lære barna å ta vare på seg selv og andre. Vi skal gi barna erfaringer med å både stå i det som er vanskelig og det som gir glede, slik bygger vi robuste barn.

Noen barn har gjennom barnehagetiden eller i kortere eller lengre perioder et ekstra behov for oppmerksomhet, omsorg og at barnehagen legger spesielt til rette for deres behov. Gjennom prosjektet vårt, har vi satt fokus på de særskilt sårbare barna. Hvem kan være eller er «sårbare» i kortere eller lengre perioder hos oss? Hva kan være risiko- og beskyttelsesfaktorer for disse barna? Hvordan kan vi minimere risikofaktorene? Dette er temaer vi også trekker inn i foreldresamtalene.

Vi jobber med Profesjonell relasjonskompetanse gjennom verktøy som er utarbeidet av Anne Linder. Disse verktøyene er også nyttige i forbindelse med den praktiske gjennomføringen av den etterfølgende pedagogikken. Ved å bruke disse verktøyene kommer vi tett på de ulike barna. Denne kunnskapen bruker vi videre i planlegging og gjennomføring slik at vi kan møte alle barn på best mulig måte.

Vi har 3 uker på høsten vi kaller solidaritetsuker. Da setter vi ekstra fokus på tematikk innenfor inkluderende felleskap, og alltid med en rød tråd til vårt felles prosjekt, der hele barnehagen jobber sammen

Vi har et års-hjul som inneholder flere felles arrangementer hvor ansatte fra alle avdelingene samarbeider med å lage felles innhold. Slik sikrer vi at det skal være like inkluderende for de minste som for de eldste barna. Eksempler på dette kan være fellessamlinger, teaterstykker, verksteder, karneval osv. Dette års-hjulet sendes foreldre som et tillegg til årsplanen.

Det er et mål at barna skal bruke alle avdelingene når vi er inne, uavhengig av hvor de hører til, slik at barna får et fellesskap også på tvers av avdelingene.

2. Barnehagens formål og innhold

2.1 Omsorg

Alle situasjoner i barnehagen skal preges av omsorg. Dette gjelder både omsorgen vi ansatte viser ovenfor barna, men også hvordan vi tar vare på omsorgen som barna viser for hverandre. Å vise omsorg er å være lydhør ovenfor hverandre, vise nærhet, innlevelse og en vilje til samspill. Derfor er ikke omsorg kun trøst eller et trygt fang å søke til, det er også å utfordre hverandre på noe som er vanskelig, å stille krav til hverandre og å sette grenser for hverandre. Omsorg skal prege enhver relasjon, og grenser skal settes av autoritative voksne. Å være autoritativ betyr at grensesettingen skjer med varme, slik at barna forstår at de er akseptert og ivaretatt til tross for at handlingen deres ikke godtas (Barne- og familiedepartementet, 2005). God omsorg gjør derfor grensesetting mulig.

Å vise omsorg er noe man kan se på som selvfølgelig, det er et ord som brukes vidt om å ta vare på hverandre, derfor er det viktig at man har en dialog både blant personalet og med foreldre om hvordan omsorg utøves.

2.2 Lek

Leken er en nødvendig og grunnleggende kilde til livslyst, læring og tilhørighet og det at barnet leker er i seg selv et sunnhetstegn. Leken stimulerer ulike sider av barnets utvikling, både språklig, sosialt og motorisk. Den er også med på å utvikle kreativiteten og evnen til å løse problemer. Gjennom lek og eksperimentering lærer barnet om hvordan verden fungerer og de lærer hvordan de skal forholde seg til andre mennesker (Melaas, 2016).

Leken har en sentral plass i vår barnehage, og vi ser at barn medvirker i sin hverdag gjennom leken. De uttrykker hva de er opptatt av, vil formidle og har opplevd. Vi som voksne skal fremme denne leken og legge til rette for barnas uttrykk og medvirkning; vi skal være lekekloke voksne. Vår oppgave er å ta vare på barnas lek gjennom å være trygge, nære og tilstedeværende voksne samt støtte og veilede de barna som trenger hjelp til å komme inn i leken. Vi skal være bevisste i vår rolle slik at barna får utfolde seg,

og vi kan være med på å bringe inn nye spor og materiell for å utvikle leken. Vi er opptatt av at alle kan få mulighet til å leke med alle –på kryss av alder og avdelinger. Dette gir leken en annen dimensjon og styrker fellesskapet og tilhørigheten som vi verdsetter høyt.

2.3 Danning

I Rammeplan for barnehager (2017) fremmes danning som en del av barnehagens samfunnsmandat på linje med omsorg, lek og læring. Danning er en livslang prosess og er viktig både her og nå og i et framtidsperspektiv. Barn skal utvikle både kritisk tenkning og etisk dømmekraft, evne til å reflektere over seg selv og sitt forhold til omverdenen. Hvordan man kan påvirke livet rundt, men også hvordan man påvirkes av andre. Emilie Kinge (Gyldendal 2015) beskriver det slik:

«Ved hjelp av refleksjon rundt, utforskning av og undring om hva som skjer i oss selv og mellom meg og andre, kan vi komme til å utvikle den selvinnsikten og- forståelsen som er så viktig for å kunne styre vårt eget liv, ta ansvar for egne handlinger, styre oss selv innenfra og ut i motsetning til å bli styrt utenfra av andre»

For å fremme danning, må vi støtte barna i deres nysgjerrighet på omverdenen og gi mulighet for å utvikle evnen til å være aktive deltakere i fellesskapet. Vi må ta barna på alvor og gi bekreftelse på deres tanker og følelser. Vi må ha god tid til å være sammen med barna i deres hverdag. I Råelåsen barnehage mener vi at en god tilnærming til barns dannelsesprosesser er gjennom arbeid med barns medvirkning og «den etterfølgende pedagogikken».

2.4 Læring

Læring er nært knyttet til omsorg, lek og danning hvor barns medvirkning er sentralt. I Råelåsen barnehage møter vi barnas initiativ med nysgjerrighet og undring. Vårt grunnsyn, etterfølgende pedagogikk, kan i dette forstås ut fra å ville la barn vokse innenfra –at det er barnas egen interesse og barnas hverdagslige erfaringer som er den drivende kraften og ikke den systematiske lærdommen/undervisningen (Øksnes og Sundsdal 2016).

Barns læring og utvikling skjer i relasjon med andre mennesker hvor kommunikasjon er en grunnleggende faktor og barna lærer med hele seg; - ved bruk av kropp og sanser, erfaringer, interesse, utforskning, mestring og gjennom lek og språk. Det som særlig gjør barns lek til en læringsarena, er barnas sterke ønske om å være en del av lekefellesskapet og «kameratflokken». De anstrenger seg dermed for å være kreative og nøyaktige i språket sitt, både for å få frem sin egen fortelling og for å få med lekernes sine (Øksnes og Sundsdal 2016). Vi voksne skal være anerkjennende og støttende i dette. Vi skal også være ekstra oppmerksomme på de barna som sliter med å komme seg inn i lek og etablering av sosiale relasjoner.

Læring handler også om å ta vare på erfaringer og anvende disse i framtidige sammenhenger. Vi oppmuntrer og veileder barna til opplevelser av mestring ved å føle seg betydningsfull og ved å klare seg selv. Progresjon i barns læring forutsetter at voksne har grunnleggende kunnskap om barns utvikling og en god kjennskap til det enkelte barnet. Gjennom et barnehageløp vil barnet oppleve progresjon i det pedagogiske innholdet tilpasset alder og utvikling.

I Råelåsen barnehage er vi opptatt av at barna finner egne svar. Å lære er ikke bare fasiter, men også fantasi.

Måltidsglede

Barna serveres mat to ganger om dagen i barnehagen, i tillegg er det mange barn som har med frokost som spises her. Det utgjør en stor del av barnas måltider.

Måltidene våre skal foruten å sikre barn sunn mat og være med å redusere sosial ulikhet, være en pedagogisk arena. Spisemiljøet skal fremme helse, mat og måltidsglede.

- Her skal barna oppleve fellesskap, inkludering, glede og mestring.
- Tilegne seg gode måltidsvaner og få kunnskap om mat.
- Selvstendighet/medvirkning: Smøre mat selv, hjelpe andre.
- Få anledning til å smake på nye ting, gi variasjon i tilbudet.
- Frokost som en rolig start på dagen for de som vil spise her.

- Å inkludere barn i enkel matlaging og forberedelse til måltid.
- Enkelte ganger i løpet av året, organiserer vi felles måltider for alle avdelinger for å synliggjøre at vi er en enhet som hører sammen.
- Måltidene våre skal ivareta at vi er en utebarnehage som er mye på tur og spiser ute. Sunn mat må derfor også kunne serveres på en enkel måte.

Vi følger Tønsberg kommunes retningslinjer for mat i barnehagene.

3. Medvirkning:

3.1 Barns medvirkning:

Det pedagogiske arbeidet i barnehagen skal bidra til en felles forståelse av hvordan verdigrunnlaget i Rammeplanen kan omsettes til pedagogisk praksis i det daglige arbeidet. Det skal sikre at alle barn, uansett alder, får ta del i og medvirke i fellesskap (Ree, M. 2020, s. 12). Barn skal, på lik linje med alle andre, anerkjennes, respekteres og gis status som likeverdige borgere i samfunnet (Bae, 2018).

Medvirkning forutsetter en voksenrolle i barnehagen der barna møtes med en åpen og respektfull holdning. I Råelåsen barnehage er vi opptatt av relasjonsprosesser som skaper rom for medvirkning, og vi voksne er av stor betydning for å skape slike rom.

Vi mener at i et fremtidig samfunn er samhandling og deltagelse viktige kompetanseområder og at det er den demokratiske kompetansen som er den som ligger til grunn. Derfor er vi opptatt av å samtale med barna om respekt for forskjellighet og fremme positive holdninger til å leve sammen i fellesskap. Et demokratisk fellesskap innebærer mangfold, men vi vet også at det i et fellesskap kan oppstå interessekonflikter og disharmoni. Vi er opptatt av at det å medvirke ikke nødvendigvis skal bety at det skal være likt for alle alltid, men at det ikke skal oppleves urettferdig når det blir ulikt. Vi ønsker at barna skal få erfare at de innimellom må slippe til andre ved å lytte og vente. Slik skapes det rom for ivaretagelsen av andres initiativer, samtidig som barna utvikler en robusthet. En robusthet som innebærer en forståelse for at hvem som får medvirke vil variere og at det ikke alltid er de samme barna. Barn er forskjellige og der noen barn ytrer mye, er det også noen som må bli hjulpet litt på vei med hvordan de

også kan medvirke inn i fellesskapet. Det handler om gjensidige prosesser hvor man sammen ivaretar hverandres rettigheter og ansvar.

“Individualitet er demokratiets livsnerve og fellesskapet er dets vekstbetingelse” (Løvlie (2004, s. 313).

Barns rett til individuell medvirkning er viktig, og hvert enkeltbarn skal kunne uttrykke seg om hverdagen sin i Råelåsen barnehage. Dette kan vi se gjennom barns ulike uttrykksformer og deres individuelle forutsetninger, erfaringer og behov. Det handler om at vi, som voksne i barnehagen, kan tolke barns kroppsspråk, handlinger, estetiske uttrykk, uansett barnets alder og verbale språklige ferdigheter.

Som tidligere nevnt i årsplanen mener vi at leken er en av de viktigste uttrykksformene for barn. “Leken må forstås som en livskraft og noe som gjør livet verdt å leve” (Sutton-Smith, 2008, i Wolf, 2018, s. 144). Vi ansatte i Råelåsen barnehage må lytte til barns lek og klare å se sammenhengen mellom barns lekende uttrykksformer og deres rett til medvirkning. Det handler om ivaretagelse av barns frihet til å handle og å være på ulike måter. Vi ser at barn i leken søker og skaper uttrykk for sine tanker og meninger, og at uavhengig av konteksten de er i, vil de ofte uttrykke seg på et lekende vis. Derfor er det ekstra viktig at vi gir god plass til leken, da vi også ivaretar barnas medvirkning og medborgerskap.

3.2 Foreldres medvirkning:

Barnehagen skal ivareta foreldrenes rett til medvirkning, der barnets beste skal være et felles mål mellom barnehagen og foreldrene. Foreldrene er viktige støttespillere og bidragsyttere i vårt arbeid med å skape et inkluderende fellesskap. Vi er opptatt av å ha en lyttende væremåte inn mot foreldrene med fokus på felles meningsskaping. For å skape et slikt samarbeid kreves det en gjensidig åpenhet og tillit mellom oss og foreldrene. Dette samarbeidet starter allerede på våren før barnehageoppstart og vedvarer gjennom alle barnehageårene. Det er viktig for oss at foresatte gir oss

tilbakemeldinger og deler sine synspunkt om hva de mener er viktig for at barnet deres skal ha en god barnehagehverdag.

Foreldrene sikres også medvirkning i barnehagen gjennom foreldremøter, foreldreråd, samarbeidsutvalg, foreldresamtaler, årlig brukerundersøkelse og den daglige kontakten.

Bringe- og hentesituasjon

Et mål for oss er at alle barn og foreldre skal bli tatt imot på en god måte, og at de skal bli møtt med et "hei" hver eneste dag. Ved henting er det også et mål at vi møter foreldrene med en oppdatering fra dagen. Fokuset her er hva vi har gjort, leken og relasjoner vi ser mellom barn. Vi tenker at denne informasjonen er med på å skape en sammenheng mellom hjem og barnehage når den blir gjenstand for hyggelig prat om dagen hjemme.

Vi ønsker et så nært og tett samarbeid med foreldre som mulig, og har fokus på å tilby foreldresamtaler rundt hente- og bringesituasjonen hvis noen opplever utfordringer eller har spørsmål rundt dette. Dette skrev vi også om i det pedagogiske fokuset til foreldrene.

Trafikksikker barnehage

Råelåsen barnehage er sertifisert som trafikksikker barnehage. Dette innebærer at vi har:

- Rutiner for turer og bruk av kollektivtrafikk. Bl.a. at barna alltid bruker refleks vest når vi er på tur langs trafikkert vei, og sitter med belte på når vi tar buss.
- Trafikksikkerhetsopplæring i praksis tas med barna på turer ute i nærmiljøet. Eksempler på dette er at vi øver på å gå på riktig side av veien, stoppe før vi skal over og ser oss for til begge sider. Vi øver på dette fra barna er små, men det vil også ta en naturlig større plass i skolestartergruppa.
- På foreldremøte oppfordres foreldre til forsiktighet ved parkering der det ferdes mange barn og å rygge inn på p-plass.

4. Vurdering

Dokumentasjoner kan variere i form og innhold, men for at de skal kunne betegnes som pedagogiske dokumentasjoner, må de gjøres til gjenstand for kritisk refleksjon og berøre personalets tenkning og praksis (Kolle, Larsen og Ulla 2010). Vi vet at det er en trygghet for barn og foreldre å få se hva vi holder på med i barnehagen. Derfor oppdaterer vi jevnlig Min barnehage-appen med informasjon og bilder fra dagene, slik at foreldre kan samtale rundt dokumentasjonen hjemme med barna. Vi dokumenterer også for barna i barnehagen, gjennom tegninger og kunst, bilder fra opplevelser, ulike samlingsstunder, bilder av fenomener barna er opptatt av og små praksisfortellinger.

Gjennom pedagogisk planarbeid, i form av årsplan, didaktiske planer, pedagogiske planer og avdelingenes månedlige "pedagogisk fokus" dokumenterer vi og evaluerer vår egen pedagogiske praksis. Det handler om kritisk refleksjon og kollektive læringsprosesser. "Pedagogisk fokus" sier noe om vår vurdering av måneden som har gått, planer for kommende måned og med henvisning til lovverk og litteratur. De sendes foreldre på appen hver måned. Det utarbeides "pedagogisk fokus" for skolestartergruppa ca. fire ganger i året.

Alle våre observasjoner og dokumentasjoner skjer gjennom hele dagen i barnehagen. Det kan være i skogen, i sandkassa, på trilletur eller inne på avdelingene. Samtidig er det mange relasjoner man skal forholde seg til i et, innimellom, ganske høyt tempo. Derfor er det helt avgjørende at vi setter av tid på møtene våre til å dele, drøfte og reflektere over våre observasjoner og dokumentasjoner. Slik oppdager vi nye perspektiver og muligheter. Dette hjelper oss til å ha et kontinuerlig fokus på barns medvirkning, gjennom at vi stopper opp, dveler ved og lar den sunne tvilen bryte opp det vi kanskje tar for gitt. Det er dette arbeidet som gjør dokumentasjonen om til pedagogisk dokumentasjon. Dermed kommer også barns stemme inn i det pedagogiske vurderingsarbeidet.

5. Overganger

5.1 Hjem – barnehage

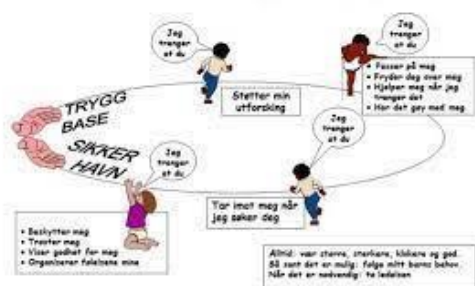
Oppstart i barnehagen er for mange barn det første møte med den store verden uten mamma og pappa. For noen barn kan barnehageoppstart være første gangen foreldrene overlater en del av omsorgen og ansvaret til andre. At barn og foreldre skal trives i barnehage er i stor grad avhengig av at barnet får en god oppstart. Det er viktig at vi som jobber i barnehagen og dere som foreldre gir barnet en trygg og god oppstart preget av tilstedeværelse, tid, ro og omsorg til å danne trygge sekundære tilknytningsrelasjoner (Drugli 2010).

For å skape en best mulig start i barnehagen har vi utarbeidet oss noen rutiner i Råelåsen barnehage:

- Før sommeren arrangerer vi gruppebesøksdager hvor nye barn og foreldre kan komme og hilse på oss i barnehagen. Vi arrangerer også foreldremøte hvor de får velkommenskriv.
- Vi er opptatt av at overgangen hjem-barnehage skal skje på i størst mulig grad på barnas premisser. Så langt det lar seg gjøre følger vi barnets rutiner med måltid, søvn o.l.
- Vi skal møte og anerkjenne barnas ulike tilknytningsadferd som gråt, sinne, stillhet m.m.
- Vi bruker «grenseobjekter» i arbeidet med tilvenning og tilknytning. Hilde Dehnes Hogsnes skriver om hvordan barn opplever sammenhengen mellom ulike arenaer som i dette tilfelle er hjem-barnehage. Et grenseobjekt er noe som befinner seg i og på tvers av alle settinger, de er gjenkjennelige for barna på tvers av settingene. Dette kan f.eks. være en barnebok eller et element fra en barnebok som barna kjenner igjen fra hjemmet sitt når de starter i barnehagen.

Vi tilbyr også oppstartsamtaler i løpet av de første ukene til barnet i barnehagen. Her fokuserer vi på nyttig informasjon barnehagen burde ha om barnet, hva som er viktig for foreldre under oppstart i barnehage og hvordan vi kan gjøre oppstarten best mulig.

Vi bruker COS-teorien (circle of security/ trygghetssirkelen) som verktøy. Denne presenteres på foreldremøte for nye foreldre hvert år. Trygghetssirkelen handler om at barn har behov for beskyttelse, omsorg og tilknytning, samtidig som de har et behov for å utforske verden. Når barn begynner i barnehagen, er foreldrene barnas trygge base. Vår jobb i tilknytningsperioden er å danne gode relasjoner med barna slik at vi kan være barnas trygge base når de er i barnehagen. Slik kan barn utforske verden samtidig som de vet at den trygge basen er like ved for omsorg og støtte i utforskningen.

5.2 Barnehage – skole

De eldste barna i barnehagen møtes en gang i uken på tvers av avdelinger. Dette er blant annet for å bli enda bedre kjent med de som de skal begynne på skole sammen med. Fokuset denne dagen er å gjøre ting som er litt annerledes, kanskje en lenger tur eller aktiviteter som utfordrer barna litt mer. Det er også et litt større fokus på selvstendighet både i det praktiske og sosiale barna imellom. Det skal være rom for å prøve litt mer selv det siste året før man begynner på skolen. Det er også viktig å tenke på at barna ikke er størst barnehagen bare denne dagen, men hver dag – de vil oppleve å få litt større ansvar fordi de er størst, men også en større frihet. Hovedvekten på det siste året i barnehagen vil selvfølgelig være å skape et fellesskap og gode opplevelser for barna og at barnehagetiden blir avsluttet på en god måte før barna går videre til SFO og skole.

Overgangsskjemaer for overgang fra barnehage til skole skal utfylles sammen med foreldre to ganger det siste året barnet går i barnehagen. Skjemaet skal være utgangspunktet for samtaler på høsten og på våren. Dette skjemaet skal sendes til

skolen barnet begynner på og skal på best mulig måte beskrive hvem barnet er som individ i et fellesskap.

Ved noen tilfeller er det hensiktsmessig å ta kontakt med skolen tidlig på våren for en samtale for å gjøre overgangen til skolen så god som mulig for barnet.

5.3 Interne overganger

Overganger skjer også innad i barnehagen når barna skal bytte avdelinger fra småbarns- til store-barns avdelinger. I Råelåsen barnehage jobber vi hele tiden med å ha et godt fellesskap på tvers av avdelingene i barnehagen. Alle barn skal vite hvem alle voksne er, og vi legger til rette for lekerelasjoner på tvers av avdelingene. I tillegg til dette arbeidet som foregår kontinuerlig hele året, har vi egne rutiner rundt interne overganger:

- Vi har overføringsmøter om våren mellom pedagogene på småbarns- og store-barns avdelingene hvor viktig informasjon utveksles.
- Vi sender ut velkomstbrev til barn og foreldre med info om den nye avdelingen og bilder av personalet og barnehagen.
- Vi har overføringen innad i barnehagen som et sentralt tema på siste foreldresamtale om våren på småbarnsavdelingene.
- På våren har vi faste besøksdager for barna som skal bytte avdeling etter sommeren. Her blir barna kjent med hverandre på tvers og får et møte med de nye rutinene på den nye avdelingen.
- Vi benytter oss også av grenseobjekt internt i barnehagen. Det blir et felles tredje som alle barna kan kjenne igjen enten de er helt nye, eller om de bytter avdeling fra liten til stor. Dette skaper tilhørighet og koherens for barna og det gir oss som barnehage en mulighet til å jobbe på tvers og i fellesskap

TØNSBERG
KOMMUNE

Sammen skaper vi en **nytenkende,**
trygg og **bærekraftig** kommune

TØNSBERG
KOMMUNE

Tønsberg kommune

postmottak@tonsberg.kommune.no

Postboks 2410, 3110 Tønsberg

Telefon 33 40 60 00

www.tonsberg.kommune.no